

BADANIA WARTOŚCI UŻYTKOWYCH
KRÓLIKÓW RASY BIAŁEJ DUŃSKIEJ

Stanisław Niedźwiadek, Jacek Kowalski,
Agnieszka Gut, Kazimierz Jabłoński

Zakład Hodowli Drobego Inwentarza Instytutu Zootechniki,
Balice koło Krakowa

W Danii do produkcji królików rzeźnych używa się przeważnie rasy białej duńskiej [2]. Króliki tej rasy po sprowadzeniu do Polski w 1964 i w 1973 roku nie zyskały tak dużego uznania u hodowców drobnotowarowych, jak białe nowozelandzkie czy kalifornijskie. Do tej pory nie opracowano pełnej wartości użytkowej królików rasy białej duńskiej. Prowadzone badania nad tą rasą obejmowały wycinkowe zagadnienia, jak ustalenie optymalnych terminów kojarzeń form rodzicielskich, bądź też wartości rzeźnych młodych królików ubijanych przy masie ciała 2,0 kg [3]. Uwzględniając powyższe podjęto badania nad oceną wartości użytkowej i przydatności tej rasy do produkcji materiału rzeźnego.

MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono w fermie królików ZZD w Chorzelowie, obejmując nimi 150 samic i 30 samców oraz 1520 młodych króli-

ków od odsadzenia do wieku 90 dni. Króliki odchowywano w jednakowych warunkach pomieszczeniowych i żywieniowych. Obserwacje użytkowości rozplodowej obejmowały: liczbę królików żywo urodzonych w miocie, masę ciała noworodka, liczbę królików odsadzonych w miocie. Tucz młodych królików prowadzono od odsadzenia w wieku 28 do 90 dni. Wagi kontrolne wykonano na początku i po zakończeniu tuczu. Zużycie paszy rejestrowano poprzez ważenie niedojadów do 3-4 dni. W wieku 90 dni ubito 140 królików, na których przeprowadzono analizę rzeźną i szczegółową dysekcję tuszek wg metodyki podanej przez Niedźwiadka [6].

WYNIKI

Liczba królików żywo urodzonych w miocie, liczona jako średnia roczna, była wysoka i sięgała 7,2 króliczęcia (tab. 1). Natomiast liczba królików odsadzonych w miocie wynosiła 6,1 przy $v = 24,1\%$. Średni więc procent odchowu wynosił 84,8. Średnia masa noworodka była niższa niż 60 g i wynosiła 59,2 g.

Masa ciała królików przy rozpoczęciu tuczu wynosiła dla samic 491 g, a dla samców 489 g. Po zakończeniu tuczu w wieku 90 dni samice ważyły 2172, a samce 2219 g. Występujące różnice między płcią nie zostały potwierdzone statystycznie. Za cały okres tuczu przyrost masy ciała wynosił 1712 g.

Na 1 kg przyrostu samice zużywały 3,3, a samce 3,5 kg paszy, przy zbliżonym współczynniku zmienności dla obu płci ($v = 14,3-14,6\%$). Średnia masa królików (po przegłodzeniu) ubijanych w wieku 90 dni wynosiła dla samic 2155, a dla samców 2185 g. Masa pozyskanych tuszek ciepłych była na podobnym

Wyniki użytkowości rozplodowej samic oraz tucznej młodych królików

Wyszczególnienie		\bar{x}	v
Liczba królików żywo urodzonych w miocie, szt.			
		7,2	3,2
Masa noworodka, g			
		59,2	18,0
Liczba królików odsadzonych, szt.			
		6,1	24,1
Masa ciała królików, g, w wieku, dni			
28	♀	491	27,5
	♂	489	27,4
90	♀	2172	19,0
	♂	2219	18,9
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu			
	♀	3,3	14,3
	♂	3,5	14,6

poziomie dla obu płci - 1064 i 1078 g (tab. 2). Masa części jadalnych dla obu płci łącznie wynosiła 1191 g, co stanowiło 54,8% w stosunku do masy ciała przed ubojem.

Po schłodzeniu średnia masa tuszki bez głowy wynosiła dla samic 1024, a dla samców 1033 g. Straty więc na chłodzeniu sięgały odpowiednio 40 i 45 g. Udział wyrębów podstawowych w tuszce dla obu płci przedstawiał się następująco: partia przodu - 36,6%, comber - 24,6%, partia tylna - 38,8%.

Masa mięsa w całej tuszce samic wynosiła 839, a u samców 855 g. Udział kości w całej tuszce był podobny dla płci i wynosił 121 i 123 g. Występujące różnice między płciami w umięśnieniu i zawartości kości w tuszce nie zostały potwierdzone statystycznie. Istotną statystycznie różnicę między płciami stwierdzono w masie tłuszczu. Tuszki samic wykazywały większe otłuszczenie. Zmienność masy tuszki - wyrębów podstawowych oraz masy mięsa i kości w wyrębach i w całej tuszce - mieściła się w granicach od 11,1 do 21,4%. Zawartość mięsa w całej tuszce wyrażona w procentach wahała się od 81,9 u samic do 82,7 u samców, kości odpowiednio 11,8-11,9%. Udział tłuszczu w całej tuszce wynosił 4,9 u samic i 4,0% u samców.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Wyniki użytkowości rozplodowej samic wykazały dobre wartości. Dotyczy to zwłaszcza średniej liczebności miotu, procentu odchovu do wieku 28 dni. Nielsen [5] podaje średnią liczebność miotu w warunkach hodowli duńskiej w wysokości 7,6, a więc wyższą o 0,4 króliczęcia. Natomiast liczba królików w miocie przy

Wyniki analizy rzeźnej i szczegółowej dysekcji tuszek, g

Wyszczególnienie	Samice		Samce		Łącznie	
	\bar{x}	v	\bar{x}	v	\bar{x}	v
Masa królika przed ubojem, g	2155	13,5	2185	15,5	2171	14,6
Masa tuszki bez głowy, g	1064	16,2	1078	18,1	1072	17,2
Ogółem masa części jadalnych, g	1184	15,6	1197	17,4	1191	16,6
Masa tuszki schłodzonej, g	1024	15,9	1033	18,2	1029	17,1
Udział w tuszce, %						
mięsa	81,9	-	82,7	-	82,3	-
kości	11,8	-	11,9	-	11,8	-
tluszczu	4,9	-	4,0	-	4,4	-

odsadzeniu w naszym doświadczeniu była wyższa o 0,2 króliczęcia. Przedstawione wskaźniki użytkowości rozplodowej samic rasy białej duńskiej są niższe od uzyskanych w ZZD Chorzelów dla innych ras średnich, jak białe nowozelandzkie, kalifornijskie czy białe termondzkie. Różnica w liczbie królików urodzonych żywo w miocie wynosiła 0,1-0,2 króliczęcia w stosunku do rasy białej nowozelandzkiej i kalifornijskiej oraz 1,1 królika w stosunku do rasy białej termondzkiej [7].

Średnia masa noworodka była niższa niż 60 g. Nielsen [5] podaje masę noworodka w wysokości 62 g, a więc na poziomie rasy białej nowozelandzkiej i kalifornijskiej. Natomiast Trojan i in. [8] dla rasy białej duńskiej podają średnią masę noworodka w wysokości 59,4 g.

Masa ciała królików przy odsadzeniu była poniżej 500 g i zdecydowanie niższa niż u rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i białej termondzkiej [7]. Podobną masę ciała królików rasy białej duńskiej w wieku 28 dni podają Mach i in. [4]. Po zakończeniu tuczu średnia masa królików, wynosząca 2198 g, była wyższa o 150 g w stosunku do danych podawanych przez Macha i in. [4]. Jensen i Rasmussen [2] po okresie tuczu do 80 dni uzyskali średnią masę 2540 g.

Zużycie paszy na 1 kg przyrostu, wynoszące średnio 3,4 kg, było na poziomie danych podawanych dla tej rasy przez Jensena i Rasmussena [2] oraz dla rasy białej nowozelandzkiej i kalifornijskiej [7].

Z królików rasy białej duńskiej, ubijanych przy masie ciała 2171 g, pozyskiwano tuszki o masie 1072 g. Wydajność części jadalnych sięgająca 54,8% była na poziomie danych podawanych dla

tej rasy przez Macha [4], Jensena i Tuxena [1], Zelnika [9] oraz na poziomie rasy białej nowozelandzkiej, kalifornijskiej i białej termondzkiej [7].

Wyniki dysekcji tuszek wskazują, że króliki rasy białej duńskiej charakteryzują się wysoką zawartością mięsa ponad 82% oraz niskim udziałem kości i tłuszczu.

WNIOSKI

Na podstawie uzyskanych wyników należy stwierdzić, że:

- króliki rasy białej duńskiej charakteryzowały się nieco niższymi wskaźnikami użytkowości rozplodowej oraz tempem wzrostu młodych królików w stosunku do innych średnich ras mięsnych;
- wskaźniki użytkowości rzeźnej i mięsnej były wysokie, wskazując na przydatność tej rasy do produkcji materiału rzeźnego.

LITERATURA

1. Jensen N. E., Tuxen T.: Beret. Stat. Husd. Fors. Kobenhavn. 1979.
2. Jensen N. E., Rasmussen B.: Beret. Stat. Husd. Fors. 1982. Kobenhavn 1983.
3. Kawińska J., Niedźwiadek S.: Roczn. Nauk. Zoot. 1975, II/1 51-56.
4. Mach K., Trojan V., Kovor V.: Sb. Vys. Sk. Praha Rada 1979, B, 28, 129-143.
5. Nielsen J.: Beret Stat. Husd. Fors. Kobenhavn, 1973.
6. Niedźwiadek S.: Wyd. własne IZ, 1974, 360, Kraków.
7. Niedźwiadek S.: Wyd. własne IZ, Kraków 1983.
8. Trojan V., Rozicková N., Frankenbergerová H.: Sb. Vys. Sk. Praha Rada 1977, B, 2, 73 - 86.

9. Zelnik J, Granat J., Terlanday L., Bulla J.: Zivocis. Vyr., 1972, 17, 1, 53-64.

S. Niedźwiadek, J. Kowalski, A. Gut, K. Jabłoński

INVESTIGATIONS OF THE USEFUL VALUE OF RABBITS
OF WHITE DANISH BREED

S u m m a r y

The investigations comprised 150 females and 30 males as well as 1520 young rabbits from weaning to the age of 90 days. The annual mean number of liveborn rabbits in the litter was high, reaching 7.2 younglings, whereas the number of weaned ones was 6.1. The body weight of rabbits at the fattening start amounted for females to 491 g and for males to 489 g, whereas after finished fattening at the age of 90 days a female weighed 2172 g and a male 2219 g. Females used 3.8 kg and males 3.5 kg of the full-ration pelleted feed per 1 kg of the body weight gain. The share of edible parts jointly for both sexes amounted to 54.8%. The meat content in the whole carcass varied from 81.9% in females to 82.7% in males, the share of bones varied within 11.8-11.9%, the content of fat -within 4.9-4.0%. While taking into consideration the above data, it is to conclude that the white Danish rabbits are useful for the slaughter material production.

С. Недзвьядек, Я. Ковальски, А. Гут, К. Яблоньски

ИССЛЕДОВАНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННО-ПОЛЕЗНЫХ ПРИЗНАКОВ
КРОЛИКОВ БЕЛОЙ ДАТСКОЙ ПОРОДЫ

Р е з ю м е

Исследования охватывали 150 самок, 30 самцов кроликов и 1520 молодых крольчат от отъема до 90-дневного возраста. Число живорожденных кроликов в помете, считаемое средним годовым, было высокое, достигая 7,5 крольчат, а число отнятых — 6,1. Вес тела кроликов в начале откорма составлял: для самок — 491 г, для самцов — 489 г; после окончания откорма в возрасте 90 дней он составлял соответственно: 2127 и 2219 г. На кг прироста самки потребляли 3,3 кг, а самцы 3,5 кг полнорационного гранулированного корма. Участие съедобных частей для обоих полов составляло 54,8%. Содержание мяса во всей тушке колебалось от 81,9% у самок до 82,7% у самцов, участие костей — соответственно: 11,8 и 11,9%, а содержание жира 4,9 и 4,0%. На фоне вышеприведенного можно констатировать, что кролики белой датской породы пригодны для продукции убойного материала.